

Els POBLES MEDIEVALS

• Fitxa tècnica

VALOR CULTURAL

La història mil·lenària de Girona es plasma a la perfecció en una llarga sèrie de pobles d'origen medieval que guarden un ric patrimoni cultural i arquitectònic.

TIPUS DE RUTA

Circular, de sud a nord.

RECORREGUT DE LA RUTA PRINCIPAL

Uns 210 km.

INICI

Girona.

• Introducció a la ruta

L'edat mitjana tingué una gran importància a les comarques gironines, la història de les quals s'ha forjat entre petits comtats independents (Empúries, Peralada, Besalú, Girona...) i monestirs. En són prova les viles emmurallades, els castells, les esglésies romàniques i gòtiques, els palaus i altres elements arquitectònics i culturals que anem trobant per tot el territori. Aquesta ruta recorre alguns dels pobles més importants d'aquest passat històric. En molts casos es tracta de petites viles que han conservat intacte el seu encant particular; d'altres han sabut combinar sàviament el passat amb el present i el futur i són llocs amb un atractiu singular que ofereixen una rica vida artesanal al visitant. En alguns pobles se celebren encara ara importants fires i mercats medievals. Cal dir que aquesta ruta es complementa perfectament amb d'altres, especialment amb la 9 (Entre Castells i Muralles) i amb la 1 (Romànic).

1 GIRONA

La ciutat de Girona conserva nombrosos elements medievals, que apareixen explicats amb més amplitud a la ruta 4.

Sortim de Girona pel nord, seguint la C-66 en direcció a la Bisbal d'Empordà. A l'altura de Bordils agafem la GIV-6701, que passa per les localitats de Sant Martí Vell, poble rural i tranquil de gran encant en el qual destaca l'església, del 1433 i amb un curiós campanar gòtic tardà acabat en punxa, Madremanya, un altre poble encisador amb un bonic conjunt monumental, Monells i Cruïlles. Al costat, a la C-66, trobem la Bisbal i Corçà.

2 MONELLS - CRUÏLLES - LA BISBAL - CORÇÀ

A la Bisbal, capital del Baix Empordà i important centre terrissera, destaquen el castell que es conserva al centre de la població (vegeu ruta 9), les cases porticades, la plaça Major i el carrer del Call. Juntament amb els altres tres pobles esmentats, conforma una ruta de gran encant dominada per cases de pedra, arquivoltes i ornamentacions en portes i finestres, i al llarg de la qual trobarem un bon nombre de bars i restaurants on parar-nos a fer un mos. Monells i Cruïlles es troben a només 2 km de distància, la mateixa que hi ha entre Monells i Corçà. A Monells destaca la plaça porticada. Però l'element arquitectònic més important dels tres pobles és, sens dubte, la torre romànica de Cruïlles. Es tracta de la torre de l'homenatge de l'antic castell de la població (s. XI-XII), que fa 22,5 metres d'altura i 24 de circumferència, amb un gruix de paret de 2,39 metres. El conjunt monumental de Cruïlles inclou així mateix les esglésies de Sant Joan de Salelles i l'Esperança i el monestir benedictí de Sant Miquel, del segle IX, que, situat a la barriada de Salelles, només conserva la basílica romànica i una petita part del claustre.

Passat la Bisbal seguim la C-66 cap a Palafrugell, però de seguida trobem la GI-644, que agafem per anar a Peratallada.

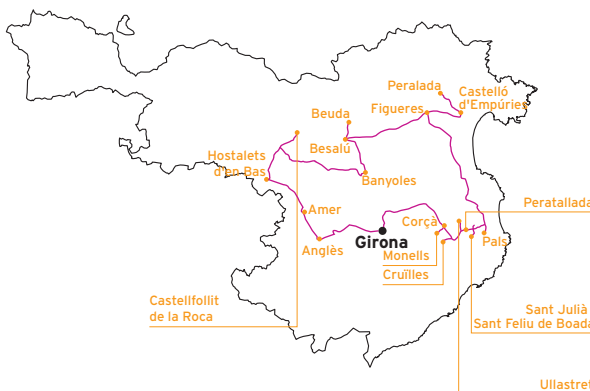
3 PERATALLADA

Som en un antic nucli fortificat típicament medieval, amb carrers irregulars que per una banda queden tancats per les muralles i, per l'altra, desemboquen a la plaça Major. El nucli de població sorgí al voltant del castell, que conserva una elegant façana gòtica i una magnífica torre de l'homenatge, considerada una de les més importants de Catalunya. Fora muralles hi ha l'església romànica de Sant Esteve.

Seguim la carretera fins a arribar a la localitat d'Ullastret, famosa pel poblat ibèric (vegeu ruta 11) que hi ha a escassa distància del nucli.

• Descripció de la ruta

4 ULLASTRET - PALAU-SATOR - SANT JULIÀ I SANT FELIU DE BOADA

De nou, quatre poblets en molt poc espai. Ullastret presenta la tipologia medieval característica, amb muralles de gran altura, deu torres de defensa (s. XIII-XIV), la llotja gòtica i l'església romànica de Sant Pere. Molt a prop trobem **Palau-sator**, nucli medieval amb carrers disposats al voltant de les restes de l'antic palau de la Torre, que encara ara conserva una gran torre preromànica. També s'hi poden apreciar vestigis de la muralla i les torres de defensa. De tornada a la GI-651, a **Sant Julià de Boada** veurem una petita església preromànica (s. x) i, davant per davant, la localitat de **Sant Feliu de Boada**, amb un temple fortificat d'estil gòtic. Som ja a tocar del nucli de Pals.

5 PALS

El municipi de Pals, que posseeix una llarga platja situada a un parell de quilòmetres del centre urbà, conserva una de les vil·les medievals més destacades de Catalunya. El seu barri antic, conegut com el Pedrò, està situat dalt d'un promontori (no oblidem que ens trobem en una zona que fou lacustre i en la qual, de fet, encara ara es conrea arròs), ubicació que el fa visible des de molt lluny i, alhora, l'ha dotat d'un mirador excepcional. El conjunt, declarat Monument Históricoartístic, aplega molts elements interessants que van des del romànic fins al segle XVIII i que són visibles en finestres, arcs, pous, etc. Destaquen Ca la Pruna, casa fortificada (s. XV-XVI) que, emplaçada a l'entrada del recinte, acull un museu d'arqueologia submarina i diverses sales d'exposició; l'església gòtica de Sant Pere; la torre de les Hores, únic vestigi de l'antic castell i autèntic far de la comarca; la muralla, conservada gairebé en la seva totalitat, i sis torres de defensa. És molt recomanable passejar-se pels seus carrers amb calma, admirar-ne els elements arquitectònics i fer parada en alguna de les diverses botigues d'artesanía.

Per la C-31 arribem a Torroella de Montgrí, vila comercial que conserva restes d'antigues torres i muralles medievals (portal de Santa Caterina, torre de les Bruixes, cases porticades a la plaça, antic palau reial, església gòtica de Sant Genís, etc.). A l'estiu s'hi celebra un important festival internacional de música.

Seguint la C-31 en direcció a Verges, tan bon punt sortim de Torroella ja trobem el poblet d'Ullà, també medieval, en el qual destaca l'església (s. XVI). Més endavant arribem al trencall que per la GI-632 porta cap a Bellcaire d'Empordà, on podem visitar el castell (s. XII) i l'església romànica de Sant Joan. A continuació passem per Albons (església romànica de Sant Cugat), per recuperar la C-31 que ens porta prop de Figueres, on agafem la C-260 fins a Castelló d'Empúries.

6 CASTELLÓ D'EMPÚRIES

Aquesta vila medieval, que fou capital del comtat d'Empúries, conserva diversos edificis interessants, com la Casa de la Vila, l'antiga Llotja de Mar, la Casa Gran, antics convents, restes de muralles, el pont Vell, etc. Però la joia de la població és, sens dubte, l'església gòtica de Santa Maria (s. XIII), coneguda per la seva grandària com la «catedral de l'Empordà»; el campanar és romànic.

Tornem cap a Figueres i la voltgem pel nord per agafar la C-252, que ens porta a Peralada.

7 PERALADA

Capital de l'antic comtat de Peralada, passà després a mans dels vescomtes de Rocabertí, impulsors de la construcció del castell que, reformat al segle XIX, ha arribat fins als nostres dies. L'edifici acull un casino de joc, i a l'estiu s'hi celebra el festival internacional de música més important de Catalunya. El poble posseeix un gran recinte històric i monumental que cal visitar amb calma i en el qual destaquen el claustre de l'antic **convent de Sant Domènec**, un monument romànic (s. XII-XIII) de gran bellesa amb capitells decorats amb escenes bíbliques; el **convent del Carme** (s. XIV), amb claustre i església gòtics i actual seu de l'arxiu històric; una important biblioteca amb més de 70.000 volums i el museu del castell.

Tornem a Figueres i agafem l'N-260 fins a Besalú, important vila medieval (vegeu rutes 1 i, especialment, 4) que mereix una visita detinguda i que ens pot servir de punt de partida per recórrer altres llocs de la Garrotxa amb centres històrics d'origen medieval.

8 POBLES MEDIEVALS DE LA GARROTXA

A tocar de Besalú, per la GIV-5234, trobem **Beuda**, poble d'origen romànic que, en una simbiosi perfecta amb l'entorn, conserva castells, cases pairals i monestirs de gran valor. Destaquen l'església romànica de **Sant Domènec de Palera** (s. XI) i la de **Sant Feliu de Beuda**, amb una valuosa pica baptismal (s. XII). A continuació baixem cap a **Banyoles** (vegeu rutes 1 i 7) per agafar la GI-524 i arribar a **Santa Pau**, en ple Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa. Aquest poble, d'origen medieval, s'estructura al voltant del castell i la plaça Major (s. XIII-XIV), porxada i amb forta personalitat, en un entorn natural força espectacular (vegeu ruta 7).

Arribem tot seguit a Olot i, per la C-152 primer i la GIP-5272 després, als Hostalets d'en Bas, poble situat al cor de la Vall d'en Bas. En el seu recinte històric destaca el carrer Teixeda, amb balconades de fusta, declarat Monument Históricoartístic Nacional. A la mateixa població també hi ha un interessant pont romànic (vegeu ruta 7). Reculem i agafem la carretera que porta a Sant Feliu de Pallerols, les Planes d'Hostoles i Amer. En aquesta població sobresurt la plaça de la Vila, considerada la segona plaça porxada més gran de Catalunya: cal destacar que tots els porxos són diferents, així com els edificis de la plaça, fruit d'èpoques i estils molt variats. L'element més notable de la plaça és, potser, el paviment, fet de llambordes de diferents poblacions de Catalunya. També cal visitar el monestir benedictí de Santa Maria, l'origen del qual es remunta al 949 i que va estar actiu fins al 1835. Del conjunt se'n conserven l'església, restes del claustre i l'antiga casa de l'abat (avui convertida en dispensari mèdic). L'antiga estació és avui dia un punt d'informació turística i lloc de pas de la via verda didista que uneix Girona amb Olot i Sant Feliu de Guixols. Seguim la carretera fins a Anglès, localitat que té un dels barris gòtics més destacats de Catalunya. Els carrers Major i d'Avall figuren entre els més singulars de la població. Fora del nucli urbà, i disseminats per tot el terme municipal, es poden visitar magnífics masos rurals, com can Biel i can Planes (s. XVI), ambdós fortificats, el mas i molí de Cuc (s. XV), Bellvei o el mas Perarnau (s. XI). També hi trobem diverses ermites. Des d'Anglès tornem a Girona, fi de la ruta.

